

ADOLFAS KIŠONAS

1926.12.26–2026.10.18

2026 m. spalio 18 d. mirė dendrologas, tautodailininkas, pedagogas, ilgametis Degaičių dvaro parko puoselėtojas, Telšių Garbės pilietis Adolfas Kišonas. Jis didelę savo gyvenimo dalį paskyrė kūrybai, gamtai, atgaivino Degaičių dvaro parką, puoselėjo Telšių miesto ir jo apylinkių želdynus.

A. Kišonas gimė 1926 m. gruodžio 26 d. (pagal oficialius dokumentus – 1927 m. sausio 1 d.) Mažeikiuose – amatininkų Bronės ir Jono Kišonų šeimoje. Nuo 1934 m. mokėsi Mažeikių Vaižganto pradinėje mokykloje, vėliau – gimnazijoje, čia 1938 m. susidomėjo tapyba, lankė M. K. Čiurlionio dailės būrelį, kuriam vadovavo dailininkas Česlovo Kontrimas. Iš pradžių paveikslus kūrė aliejiniais dažais, vėliau pamėgo ir akvarelę.

Nuo 1945 m. gyveno Telšiuose, čia baigė mokytojų seminariją. 1945 m. spalio 14 d. šiame mieste veikusio Žemaičių teatro direktoriaus B. Gerulaičio įsakymu buvo priimtas dirbti į teatrą dekoratoriaus pareigoms. Nuo 1946 m. vasario mėnesio pradžios iki liepos mėnesio dirbo teatro Kostiumų cecho vedėju-dailininku, vėliau, liepos–rugpjūčio mėnesiais, – dekoratoriumi.

1946 m. Adolfas susituokė su Elena Berenyte. Gyvendami santuokoje Elena ir Adolfas užaugino tris vaikus – Adolfą, Reginą ir Vitaliją.

Norėdamas pagilinti dailės žinias, 1946 m. įstojo į Kauno vidurinę dailės mokyklą ir ją 1947 m. sėkmingai baigė. Vėliau mokytojavo Telšių dailiųjų amatų mokykloje. 1950–1951 m. buvo Telšių kultūros namų direktorius. Eidamas šias pareigas kartu su meno vadovu Zenonu Burba subūrė chorą, dramos kolektyvą, kuris repetavo Juozo Baltušio pjesę „Gieda gaideliai“.

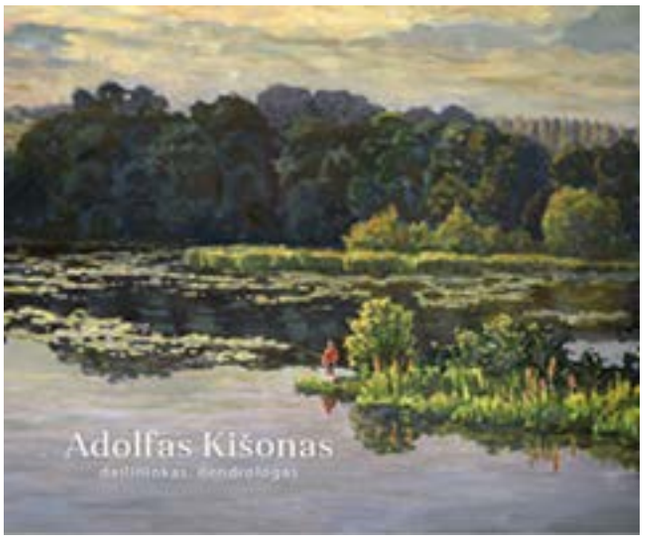
Daugelį metų užsiėmė veikla, kuri nieko bendro neturėjo su kūryba: kurį laiką buvo prekybininkas, nuo 1960 m. dirbo braižytoju Autokelių valdyboje, 1962 m. pradėjo dirbti Kelių statybos valdybos Gelžbetonio skyriuje. Dvejus metus dirbo gamybos meistru, o vėliau, iki 1972 m., – darbų vykdytoju. Jo darbas tiesiant kelius buvo sudėtingas ir atsakingas, ypač statant tiltus.

Skirtingos profesijos ir sukaupta patirtis ilgainiui susiliejo į veiklą, kurioje geriausiai atsiskleidė jo kūrybiniai sgebėjimai ir meilė gamtai.

Svarbus Adolfo gyvenimo etapas prasidėjo 1972 m. kai jam Anulėnų tarybinio paukštininkystės ūkio direktorius Mykolas Ežerskis pasiūlė pradėti rūpintis apleistu Degaičių dvaro parku (Telšių r.) – dirbti ūkio apželdintoju. Adolfas šį iššūkį priėmė. Metai po metų gaivino jam patikėtą parką, prižiūrėjo jame augusius želdinius, sodino naujus, formavo parko aplinką, rūpinosi jos puoselėjimu. Dabar parke auga daugiau kaip 250 rūšių, porūšių, atmainų ar formų medžių bei krūmų, apie šimtas gėlių rūšių. Tai vienas iš daugiausiai medžių rūšių turinčių parkų Lietuvoje, 2017 m. jam suteiktas valstybinio gamtos paveldo objekto statusas. Parkas yra mėgstama telšiškių, jų svečių poilsio ir pasivaikščiojimų bei renginių organizavimo vieta

Kišonų šeima, gavusi butą Degaičių gyvenvietėje, ten įsikūrė 1973 metais. Kai Adolfui Degaičiuose paskyrė žemė sklypą, jis pradėjo įgyvendinti seną svajonę – kurti savo paties sodybą, tad suprojektavo, parengė gyvenamojo namo brėžinius ir ėmėsi statybos darbų. 1973 m. užbaigus statyti namą, Kišonų šeima persikėlė gyventi į jį. Tada Adolfas kartu su žmona Elena ėmė puošti sodybą. Užsiimant tuo atsiskleidė jų kūrybiškumas, labai pravertė dendrologijos žinios. E. ir A. Kišonų sodyba 1992 m. buvo pripažinta gražiausia kaimo sodyba Lietuvoje.

Degaičių parkas ir privati sodyba nebuvo vienintelės vietos, kurioms Adolfas skyrė daug savo laiko bei žinių. Jis rūpinosi ir Telšių miesto bei jo apylinkių želdynų kūrimu, savo pavyzdžiu skatino kitus puoselėti aplinką. Per daugelį metų sukauptos žinios, kantrybė ir kruopštumas pelnė

Knygos „Adolfas Kišonas. Dailininkas, dendrologas“ (Klaipėda, 2024) viršelis

pripažinimą toli už Telšių miesto ir rajono ribų.

Adolfas jį visada dominusiai tapybai atsidėti rado galimybę tik 1976-aisiais. Tapė akvarele ir aliejiniais dažais. Jo paveiksluose įamžintos gražiausios Žemaitijos vietos, artimieji, draugai ir bičiuliai.

1978 m. A. Kišonas įstojo į Klaipėdos liaudies meno draugiją, 1979 m. tapo Lietuvos tautodailininkų sąjungos (LTS) nariu. Jis buvo ir Lietuvos kūrėjų asociacijos narys, Lietuvos dendrologų draugijos Garbės narys, Degaičių seniūnijos Garbės pilietis.

Nuo 2005 m. aktyviai dalyvavo respublikinėse tautodailininkų kūrybos parodose, Telšiuose ir kitose Žemaitijos vietose bei užsienyje rengė savo darbų personalines parodas. 1987 m. jo autorinių darbų paroda vyko Palangoje, 1988 m. – Ventspilyje (Latvija), 1989 m. – Šiauliuose, 1996, 2002, 2012 metais – Telšiuose, 2004 m. – Plungėje, 2007 m. – Mažeikiuose ir kt. 2017 m. vasarą Žemaičių muziejuje „Alka“ (Telšiai) buvo surengta A. Kišono 90-ies metų jubiliejui skirta jo tapybos ir jo dukters Vitalijos Kišonaitės-Bagdonienės rankdarbių paroda.

2024 m. gruodžio 6 d., minint 233-iąjį Telšių miesto gimtadienį, A. Kišonui už ilgametę veiklą želdininkystės, gyvenamosios aplinkos gerinimo bei kūrybos srityse buvo suteiktas Telšių Garbės piliečio vardas.

2024 m. Klaipėdoje veikianti leidykla „Druka“ išleido knygą „Adolfas Kišonas. Dailininkas, dendrologas“, kurią sudarė Elvyra Spudytė ir Vitalija Kišonaitė-Bagdonienė. Daug prie šios knygos išleidimo prisidėjo ir muziejininkė, fotografė Loreta Norvaišienė. Knyga skirta menininko ir gamtos puoselėtojo A. Kišono gyvenimui ir kūrybai įamžinti.

Degaičių parke. 2022 m. Fotografė Danutė Mukienė

Nuotraukoje (p. 68) – A. Kišonas 2025 m. kovo 25 d. Mažeikių rajono savivaldybės Henriko Nagio viešojoje bibliotekoje vykusiame jo kūrybos darbų parodos pristatyme ir knygos „Adolfas Kišonas. Dailininkas, dendrologas“ sutiktuvėse. Fotografė Janina Dambrauskaitė. Nuotrauka iš: https://inx.lv/J6Wpp

Tekstas parengtas pagal Telšių rajono savivaldybės ir Regionų kultūrinių iniciatyvų centro informaciją